

Bạn đọc gửi 5 câu hỏi về "hôn nhân, gia đình"

ISSN: 2734-9195 08:05 25/06/2025

Hôn nhân không phải là chướng ngại cho sự tu tập, mà chính là nơi chốn để thực hành từ bi, nhẫn nhục, và chính niệm. Phật giáo không đòi hỏi rút lui khỏi đời sống, mà mời gọi ta sống sâu sắc hơn trong từng mối quan hệ, bắt đầu từ chính gia đình mình.

1. Tranh cãi trong gia đình - tu tập trong đời sống hôn nhân

Hỏi: Vợ chồng con hay tranh cãi vì những chuyện nhỏ nhặt. Là người học Phật, con nên làm gì để giữ gìn hạnh phúc gia đình?

Đáp: Tranh cãi thường bắt nguồn từ thiếu hiểu và thiếu thương. Như Thiền sư Thích Nhất Hạnh từng nói: *"Hiếu là nền tảng của thương yêu. Không hiểu, không thể thương."* Trong Phật giáo, hạnh phúc gia đình được xây dựng từ Tứ nhiếp pháp: bố thí, ái ngữ, lợi hành, đồng sự - tức là: chia sẻ, nói lời dễ thương, hành động vì nhau và cùng đồng hành.

Hãy lắng nghe người bạn đời như một pháp môn tu tập. Kinh Thiện Sinh cũng dạy: *"Phu xử thê dĩ lễ, ái, nghĩa, kính, trọng. Thê đối phu dĩ nhu thuận, từ hòa, chuyên tiết, cần cần, trì gia dĩ đạo."* (Trường A-hàm, Trích theo Hán tạng Đại Chánh tạng số 1, kinh số 18).

Kinh Pháp cú dạy: *"Sabbapāpassa akaraṇaṃ, kusalassa upasampadā; Sacittapariyodapanaṃ - etaṃ Buddhāna sāsanaṃ."* tức là *"Không làm các việc ác, siêng làm các việc lành, giữ tâm ý trong sạch, đó là lời chư Phật dạy."* (câu 183, bản dịch HT. Thích Minh Châu).

2. Hôn nhân khác tôn giáo, khác đạo - không ngăn được từ bi

Hỏi: Con yêu người khác tôn giáo. Phật giáo có cấm hôn nhân khác đạo không? Làm sao để vẫn giữ được niềm tin trong đời sống vợ chồng?

Đáp: Phật giáo không cấm hôn nhân liên tôn. Điều quan trọng không phải là giống đạo hay khác đạo, mà là có hiểu và thương nhau hay không. Trong Phật giáo dạy không nên tranh cãi về niềm tin, không nên chê bai tôn giáo của người

khác.

"Này các Tỳ kheo, có bốn hạng người không nên khinh thường: người trẻ tuổi có giới đức, người phụ nữ có chính kiến, người ngoại đạo có lòng tin, và người Bà-la-môn sống theo chính pháp." (Tăng Chi Bộ Kinh, Aṅguttara Nikāya, AN 4.5, bản dịch HT. Thích Minh Châu).

Đây là lời nhắc nhở về sự tôn trọng niềm tin và phẩm hạnh, vượt qua mọi khác biệt về tôn giáo hay xuất thân. Nếu hai người có thể lắng nghe, bao dung và cùng nhau hướng đến điều thiện, thì sự khác biệt tôn giáo không phải là rào cản.

Hình ảnh mang tính chất minh họa (sưu tầm).

3. Gia đình không ủng hộ tu tập - chuyển hóa bằng chính niệm

Hỏi: Vợ con thường không ủng hộ con tu tập, thậm chí phản đối khi con ăn chay, đi chùa. Làm sao để dung hòa giữa tu học và gia đình?

Đáp: Tu học không phải là để xa lìa gia đình, mà là chuyển hóa chính mình trước. Kinh Hạnh Phúc dạy: *"Mātāpitu upaṭṭhānaṃ, puttadārassa saṅgaho; Anākulā ca kammantā, etaṃ maṅgalamuttamaṃ."* tức là *"Phụng dưỡng cha mẹ, chăm sóc gia đình, hành nghề lương thiện – đó là phước lành lớn nhất."* (Maṅgala Sutta, Sutta Nipāta 2.4, bản dịch HT. Thích Minh Châu)

Khi thân – khẩu – ý của ta hòa ái, kiên nhẫn và an trú trong hiện tại, thì sự tu học trở thành hoa trái hiện tiền, lan tỏa đến người thân mà không cần thuyết

giảng.

4. Ngoại tình và sám hối - có cơ hội làm lại không?

Hỏi: Vợ chồng con có lần ngoại tình trong quá khứ. Nay con hối hận và muốn tu sửa. Phật giáo nhìn nhận điều này như thế nào? Có còn cơ hội làm lại không?

Đáp: Ngoại tình là hành vi phạm vào giới thứ ba: tà hạnh. Nhưng Phật giáo không đóng cánh cửa sám hối. Trong Kinh Pháp cú dạy: "*Yassa pāpaṃ kataṃ kammaṃ, kusaleṇa pidhīyati; So imaṃ lokaṃ pabhāseti, abbhā muttova candimā.*" tức "*Người đã làm điều ác, sau biết làm lành, người ấy chiếu sáng đời này như trăng ra khỏi mây.*" (câu 173, bản dịch HT. Thích Minh Châu).

Sám hối không chỉ là lời nói, mà là sống khác đi - trung thực, khiêm cung, và xây lại lòng tin bằng hành động.

5. Khi bạn đời nóng nảy - giữ mình bằng tuệ nhẫn

Hỏi: Người bạn đời con hay nóng nảy, đổ lỗi và ít khi lắng nghe. Con muốn giữ gìn gia đình, nhưng thấy rất mệt mỏi. Tu học có giúp con vượt qua không?

Đáp: Tu học không phải là để tránh né đời sống, mà để giữ vững mình giữa biến động.

"*Akkodhena jine kodhaṃ, asādhunā sādhanā jine; Jine kadariyaṃ dānena, saccena alikaṃ jine.*" tức "*Lấy vô sân thắng sân hận, lấy lành thắng bất thiện, lấy chân thật thắng hư vọng.*" (Kinh Pháp Cú câu 223)

Đôi khi, sự kiên nhẫn và lòng từ của một người là chiếc neo giúp cả gia đình không bị nhấn chìm. Nhưng nếu đã cố gắng hết mình mà vẫn không thể hòa hợp, thì buông bỏ trong tĩnh thức cũng là một cách giữ gìn nhân cách và tâm lành.

Lời kết

Hôn nhân không phải là chướng ngại cho sự tu tập, mà chính là nơi chốn để thực hành từ bi, nhẫn nhục, và chính niệm. Phật giáo không đòi hỏi rút lui khỏi đời sống, mà mời gọi ta sống sâu sắc hơn trong từng mối quan hệ, bắt đầu từ chính gia đình mình.

Tạp chí Nghiên cứu Phật học